Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Som det var engang



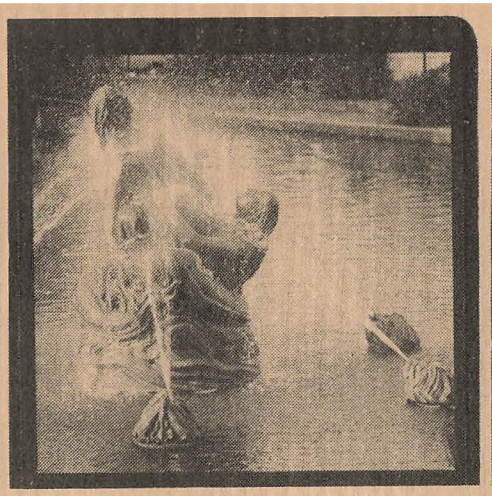

















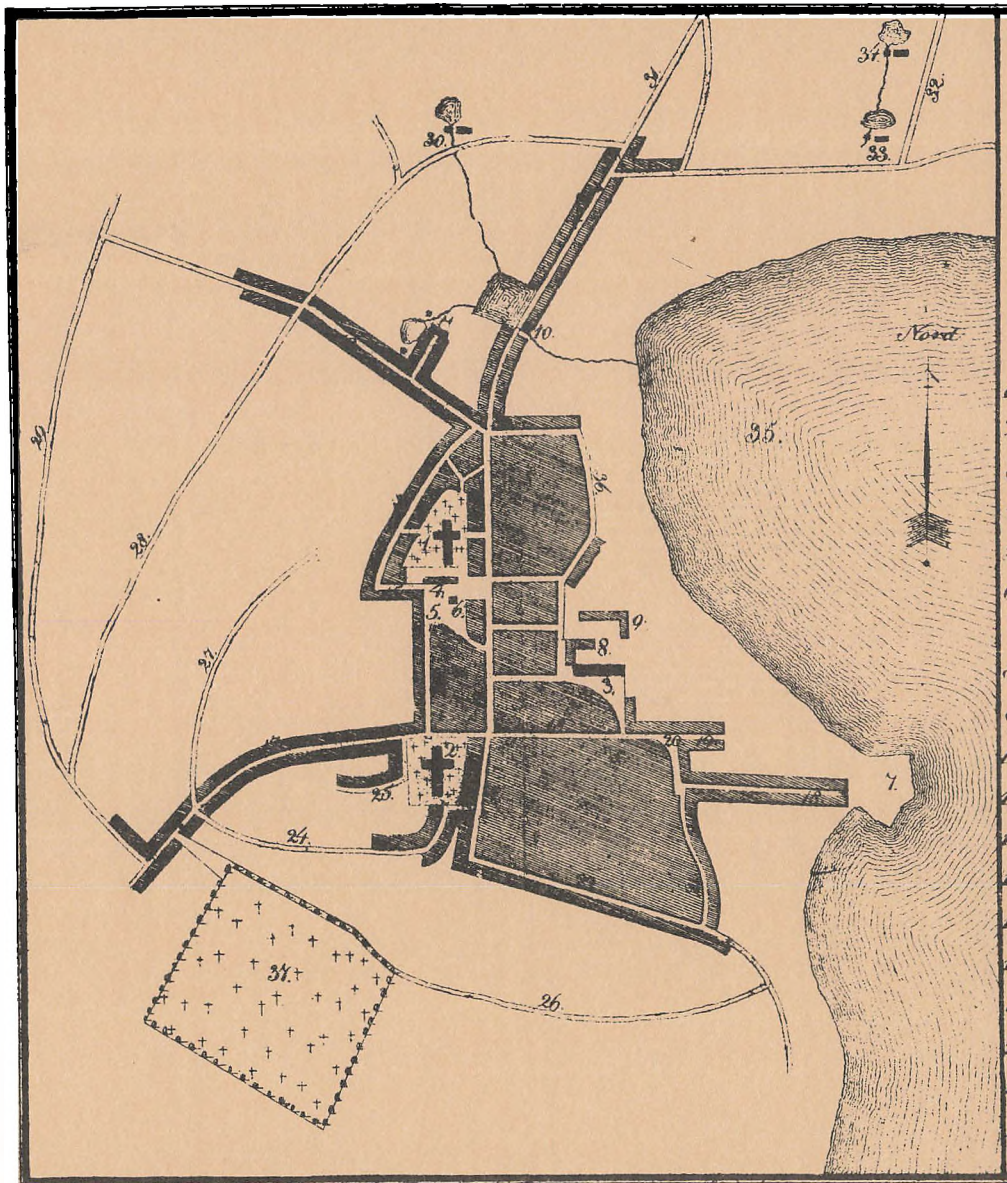

Grundtegning over SVENDBORG KJØBSTAD 1819

tegnet af G. Heibera

1. Frue Kirke.
2. S.t Nicolai Kirke.
3. Kloster Kirken.
4. Raadhuset.
5. Tinvet.
6. Sprøitehuset.
7. Skibsbroen.
8. Klosteret.
9. Klostergaarden.
10. Bymøllen.
11. Pindmøllen.
12. Mølle gyd: og Port.
13. Bagergyd: og Port.
14. Fruensstrede.
15. Ramsherred.
16. Tuttesund.
17. Gjørretgyd: og Port.
18. Strygd: og Strand-porten.
19. S.t Peders stræde.
20. Gaasetorvet.
21. Kullegaden.
22. Skattergyd: og Port.
23. Korngaden.
24. Kyfseborg.
25. Badstuestædet.
26. Langestrædet.
27. Gaasestrædet.
28. Kjedelmesterstæ.
29. Vei til Odense og Faaborg.
30. Grubbemøllen.
31. ny Landevei til Nyborg.
32. gl: Dº.
33. nederste Ørhilds-mølle.
34. øverste Dº.
35. Svendborg Sund.
36. Hiulgd:
37. Assistents Kirkegr:

Kongl: Steentr: A. Dir:

. Anthon og Munch lith.

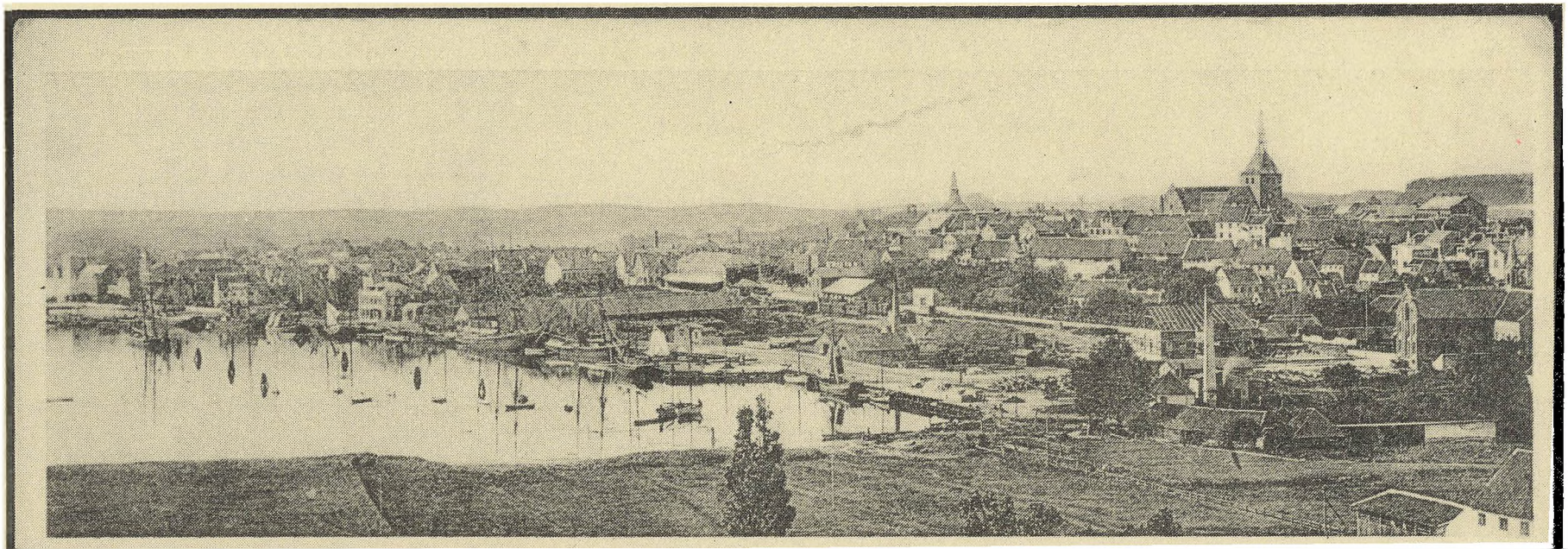

Hilsen fra Svendborg.

At sejle paa en Sommerdag
igennem Svendborg Sund
saa lunt i Læ af Øerne derinde,
og vaagne op den næste Dag
med Sol ved Morgenstund og vide,
at man er paa "Kristiansminde".

Det er en Lykkefølelse,
en Skønhedsglæde stor,
en Sum af Indtryk, som man aldrig glemmer,
at føle sig som Gæst her ved
Naturens rige Bord
i Morgensol blandt glade Fuglestemmer.

Her skinter man paa Taasinge
Kong Volmers gamle Slot,
hist Turø med de lysegrønne Skrænter,
ja, hvor end Øjet søger hen,
det finder Skønhed blot,
og Sindet Vederkvægelse sig henter.

Ved Svendborg har Vorherre kun
de rene Guldkorn lagt,
her saaede han Naturens Naadegaver
med Bakkedrag og Kildevæld
i Skoves tavse Pragt
og Sundet foran blomsterfyldte Haver.

André.

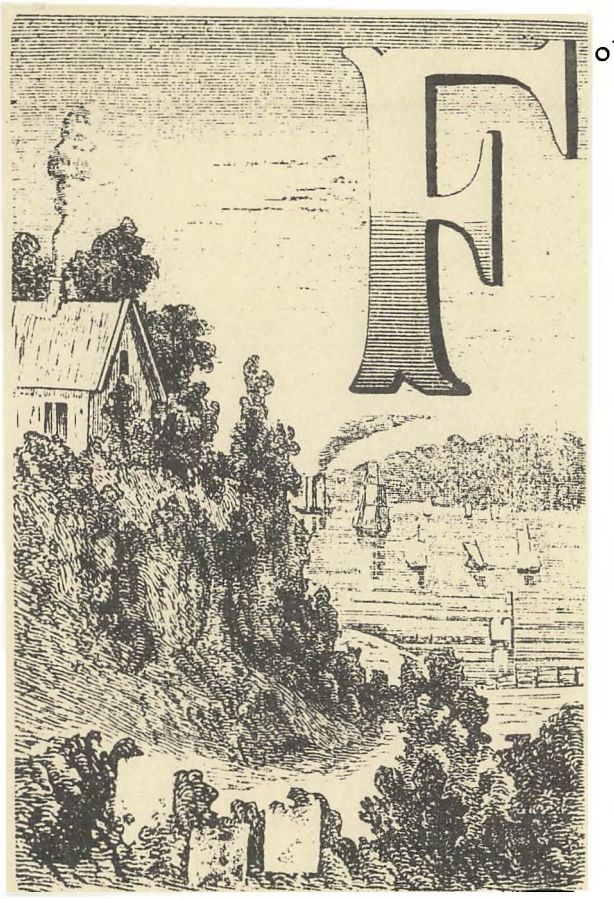

Folk kalder det Nostalgi. Længslen efter det, der var engang. Det kan være et postkort med oldefars hus. En annonce fra tankstationen i Frederiksgade, hvor man købte den første benzin. Til den første bil. Nostalgi kan også være tegneserien, der hang over køkkenbordet i barndomshjemmet. Eller det kan være tegningen af skjoldmøen, der illustrerer vort bysbarn, Johannes Jørgensens digterkunst.



Det er blevet en lidenskab at samle postkort fra tiden omkring århundredskiftet. Disse kort kan sige mere end tusinde ord. Og gør det for mange. Men selvom fortidens svendborgensere var flittige brevkortskrivere, er materialet trods alt begrænset. Det meste er havnet på museer og i privatsamlinger. Derfor denne lille bog.

"Som det var engang" er ikke et seriøst bidrag til at blotlægge kulturmønstre og levevis. Hensigten med udgivelsen er alene at give en endnu større kreds mulighed for at stifte bekendtskab med Svendborg omkring år 1900. Dengang, hvor det ikke var telefonen, men det lille prospektkort, der fortalte de små, daglige budskaber - som kort nummer 49: "Edvard er allerede blevet ked af Mejeriet og han vil snart hjem...".

Netop i år, hvor bystyret i Svendborg har vist viljen - og evnen - til at lappe de sår, udviklingen har skabt op gennem tiden, kan "Som det var engang" ha' værdi. Nye og gamle svendborgensere kan med lige stort ud-

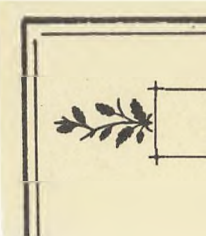
Skjemt.







bytte sammenholde billederne af havnen før og nu. Eller slentre en tur ned og glæde sig over de mange nye træer, der plantes her og andre steder. Som et bevis på, at vi atter værner om vor smukke by. Trods tidens mange gadegennembrud.

Og Svendborg er et studium værd. Ikke blot for turister, der finder hertil i større antal end fortidens badegæster. Men også for vi indfødte. Tag "Som det var engang" med på rundtur i den gamle købstad. Glæd Dem over de gamle bymiljøer – og pressefotograf Ulrik Borgermanns skildringer af Svendborg i dag, 1980.

Så nynner De sikkert med på den anonyme forfatters hyldest, gengivet på siden foran: "Ved Svendborg har Vorherre kun de rene guldkorn lagt...".

Bjarne Bekker

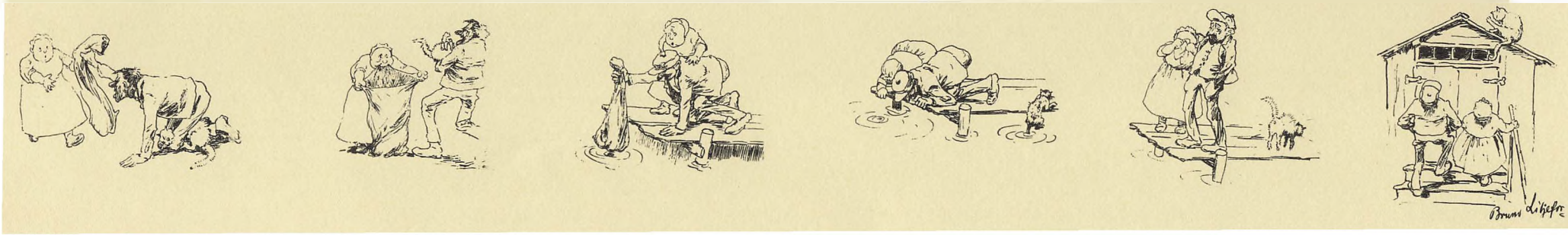

How it used to be

People call it Nostalgia. The yearning for "the good old days. It may be a postcard with great-grandfather's house. An advertisement from the filling station in Frederiksgade. Where one bought the first petrol. For the first car. Nostalgia may also be the comisc at the kitchen table in the childhood home. Or the drawing of the valkyrie illustrating our fellow-townsman, Johannes Jørgensen's literary work.

It has become a passion collecting postcards from around the turn of the century. - These can say more than thousands of words. And do it for many people. But even though the people from Svendborg used to be diligent postcard-writers in the past, the material is, however, limited. Most of the postcards have ended up in museums and private collections. Therefore this little book.

"How it used to be" is not a serious contribution to the displaying of patterns of culture and modes of life. The purpose of this publication is only to let more people have the possibility of getting to know Svendborg around the year 1900. When it was not the telephone but the little postcard that told about the everyday life - such as postcard No. 49: "Edvard is already tired of the dairy and wants to return home soon...".

The town government having this shown the ability - and the faculty-of patching up the "wounds" which have been made throughout the years, "How it used to be" may be of some value. "New" and "old" people living in Svendborg can with profit compare the pictures of the harbour as it used to be and today. Or go for a walk and enjoy the sight of the many new trees being planted here and elsewhere. As a proof that we cherish our beautiful town. In spite of the many streets having been penetrated in the course of time.

And Svendborg is worth while studying. Not only for tourists who come here in even bigger numbers now than the bathers of the past. Also for the natives. Take "How it used to be" with you and go for a stroll in the old market town. Enjoy the old environment - and Press Photographer, Ulrik Borgermann's pictures of to-day's Svendborg. Then you will probably join in the anonymous writer's applause, reproduced on the previous page, "At Svendborg the Lord laid down nothing but pure pearls".

Wie es damals war

Man nennt es Nostalgie. Die Sehnsucht nach dem Damals. Es kann eine Ansichtskarte mit Urgrossvaters Haus sein. Ein Inserat von der Tankstelle in Frederiksgade, wo man das erste Benzin kaufte. Für das erste Auto. Nostalgie kann auch die Bildstreifen sein die über dem Küchentisch im Elternhaus hingen. Oder es kann die Zeichnung von der Schildjungfrau sein, die die Dichterkunst Johannes Jörgensens aus unserer Stadt Svendborg illustriert.

Es ist eine Leidenschaft geworden, Ansichtskarten aus der Zeit um die Jahrhundertwende zu sammeln. Diese können mehr als Tausende Worte sagen. Und tun es für viele Menschen. Wenn auch die Bürgerschaft Svendborgs fleissige Ansichtskartenschreiber war, ist das Material trotzdem begrenzt. Der grösste Teil ist in Museen und Privatsammlungen gelandet. - Deshalb dieses kleine Buch.

"Wie es damals war" ist kein serioser Beitrag dazu, Kulturmuster und Lebensweise offenzulagen. Die Absicht dieser Herausgabe war nur, einem grösseren Kreis die Möglichkeit zu geben, mit Svendborg um Jahr 1900 Bekanntschaft zu machen. Damals, wo es nicht das Telefon war, sondern die kleine Ansichtskarte, die die kleinen, täglichen Botschaften erzählte - wie Ansichtskarte Nr. 49: "Edvard hat schon die Molkerei satt und will bald wieder nach Hause...".

Gerade dieses Jahr, wo die Stadtverwaltung in Svendborg den Willen und die Fähigkeit - dazu gezeigt hat, die Wunden, die die Entwicklung mit der Zeit gemacht hat, zu verbinden, kann "Wie es damals war" Wert haben. Neue und alte Bürger in Svendborg können mit Gewinn die Bilder aus dem Hafen von früher und heute vergleichen. Oder einen Spaziergang machen und sich über die vielen neuen Bäume freuen, die hier und anderswo gepflanzt werden. Als ein Beweis dafür, das wir unsere schöne Stadt wahren. Trotz den vielen Strassendurchbrüchen der Zeit. Und Svendborg ist eines Studium wert. Nicht nur für Touristen, die nach hier in grösseren Zahlen als die Badegäste der Vergangenheit kommen. Sondern auch für die Eingeborenen.

Nehmen Sie "Wir est damals war" auf eine Rundfart in der alten Stadt mit. Freuen Sie sich über die alten Stadtmilieus - und Bildberichterstatter Ulrik Borgermanns Schilderungen von Svendborg von heute, 1980. Dann summen Sie sicher auch die Huldigung des anonymen Verfassers, die auf der vorhergehenden Seite zu lesen ist: "Bei Svendborg hat der liebe Gott nur die Reinen Goldkorner gelagt...".

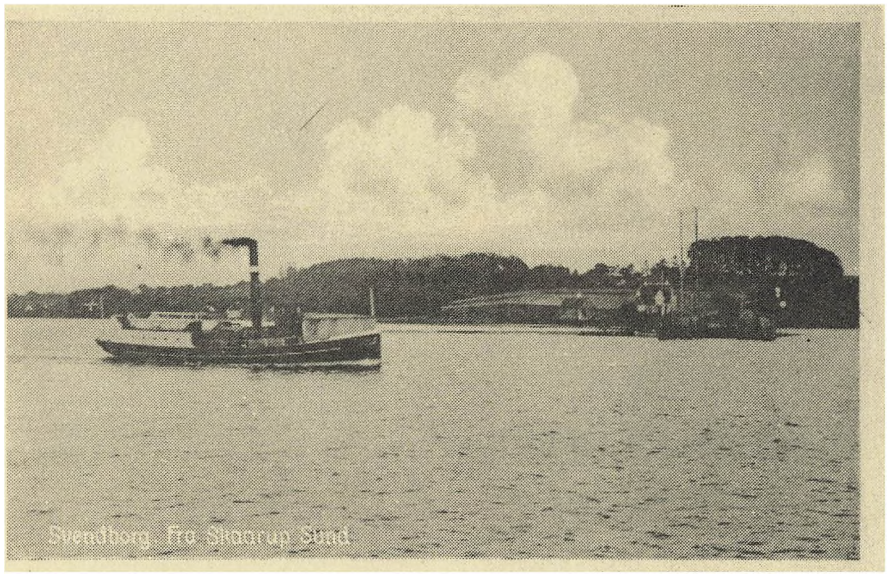
Svendborg. Fra Skaarup Sund.

1

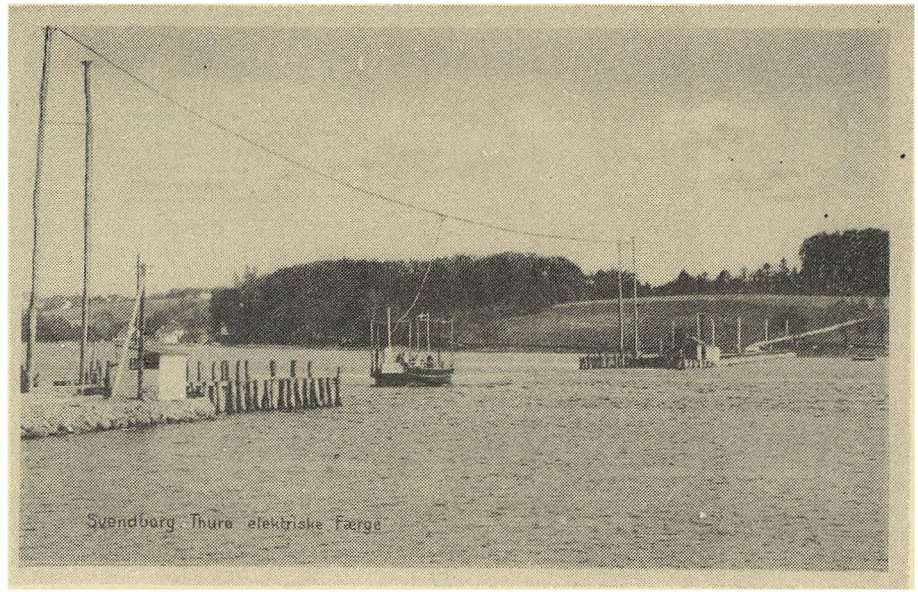
Svendborg. Thure elektriske Færge

2


Svendborg.
Parti fra Havnen

3

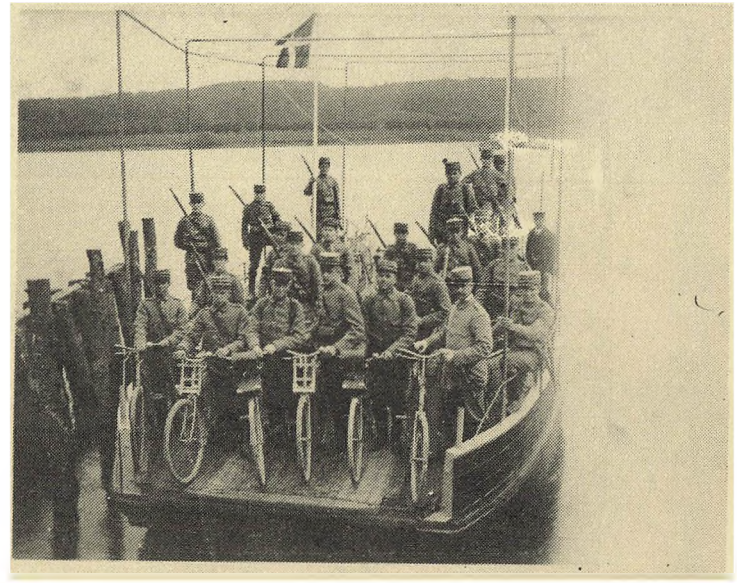

4


Legetøj


Svendborg
Det gamle Torv med Raadhuset

5


Tankefuld
Svendborg

6


SVENDBORG
Kalkesundet.

7

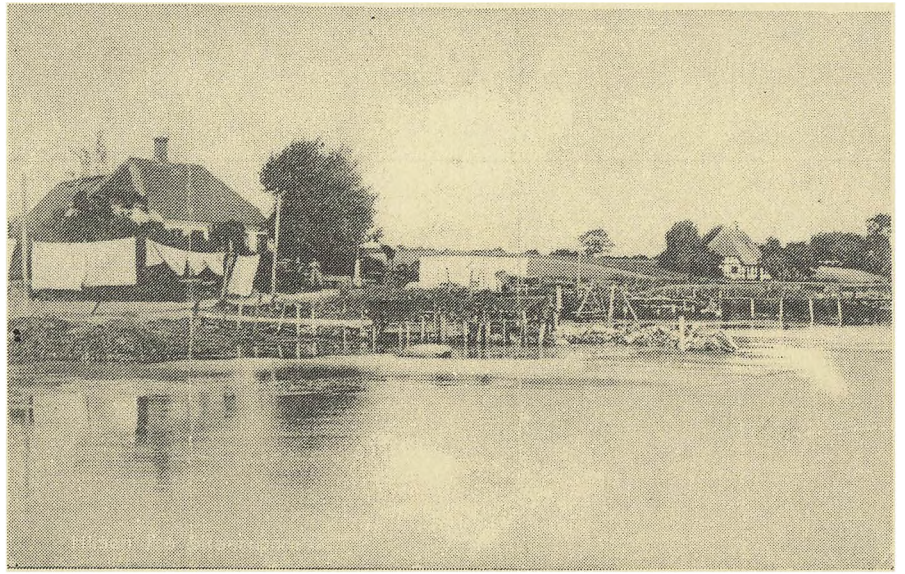

8


CHRISTIANSMINDE


Svendborg Prinsebroen

9


SVENDBORG.
Ved Christiansmindebroen

10

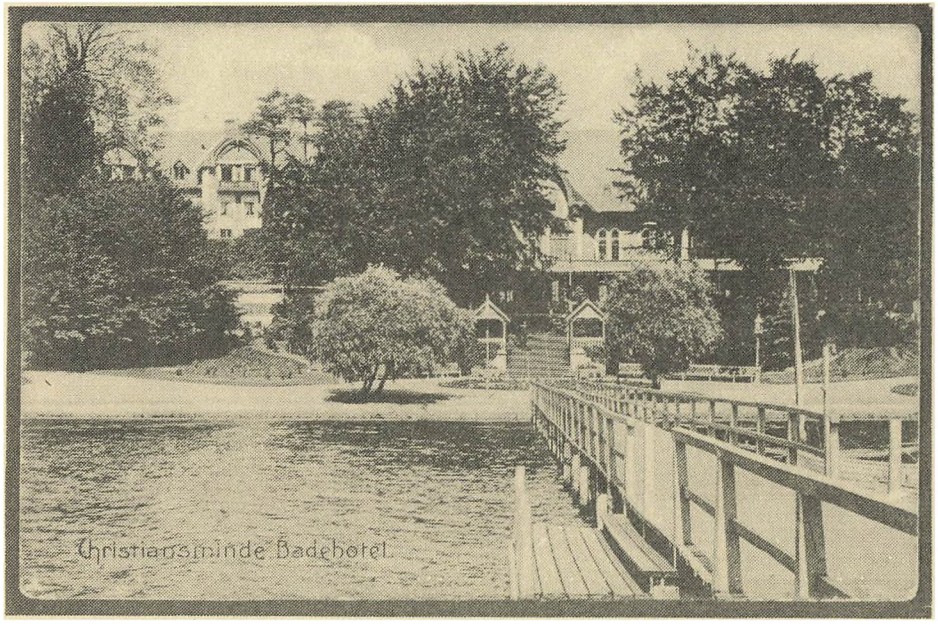
Christiansminde Badehotel

11

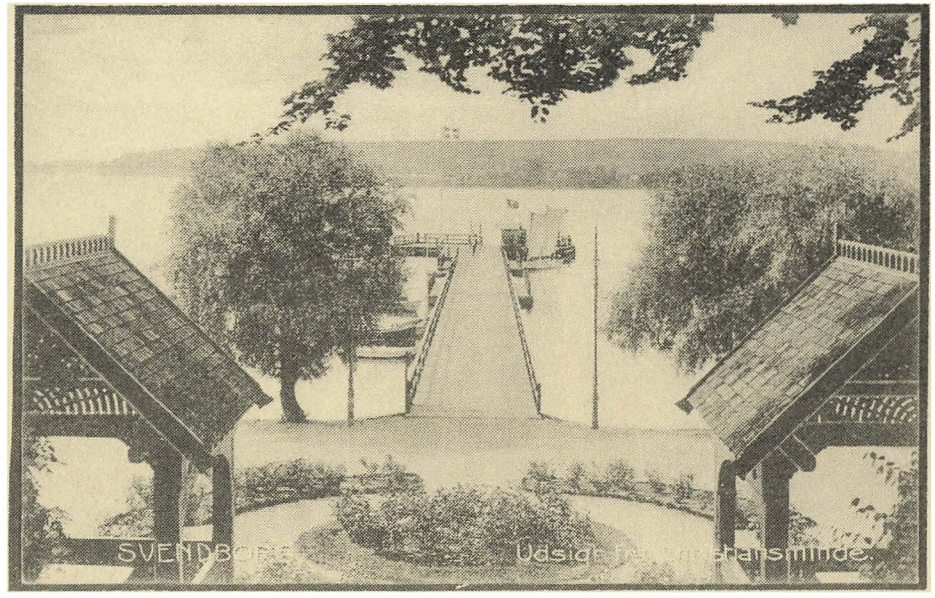

12




Peder Most
Svendborg

13


Bøgeskovgaard, Aabyskov
Partier fra Skaarupøre Strand

14


Svendborg. »Manganstaarnet«

15




Svendborg
Havnen



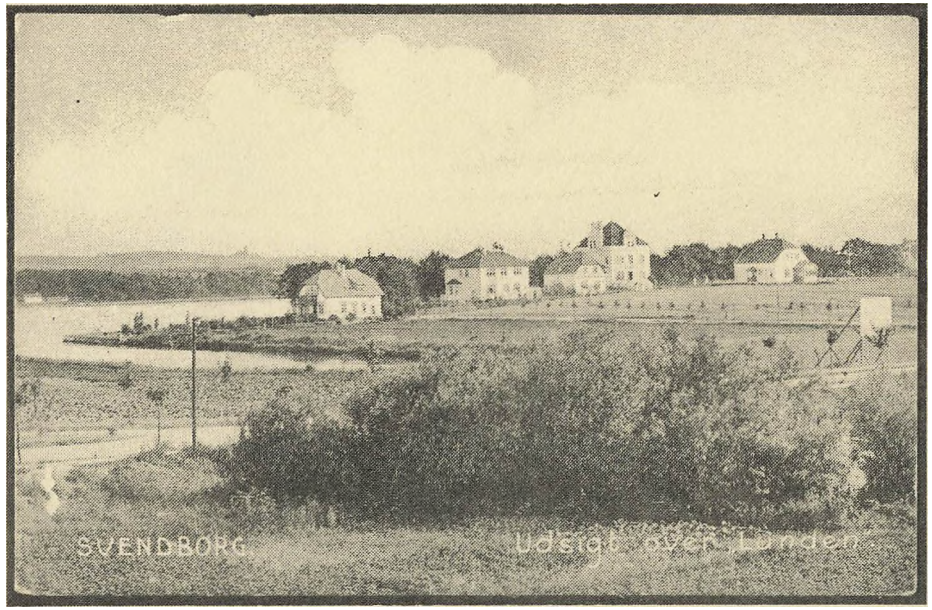
SVENDBORG

17


Svendborg
Udsigten ved St. Jørgens.

18


Svendborg
Udsigt fra Gulnehøj

19

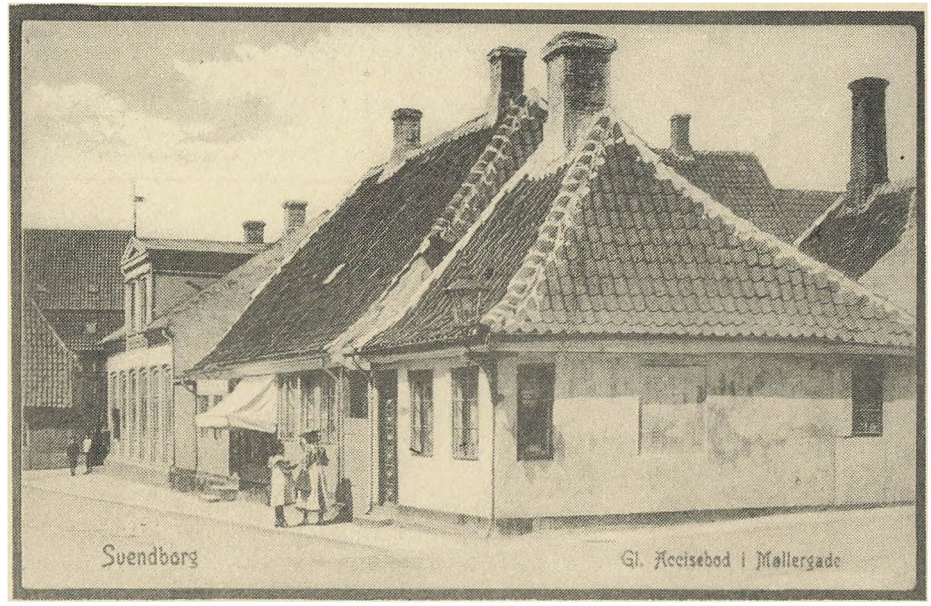
Svendborg
Gl. Accisebod i Mallergade

20


APOTEK
C.M. KAUFFMANN


Svendborg
Torvedag

21

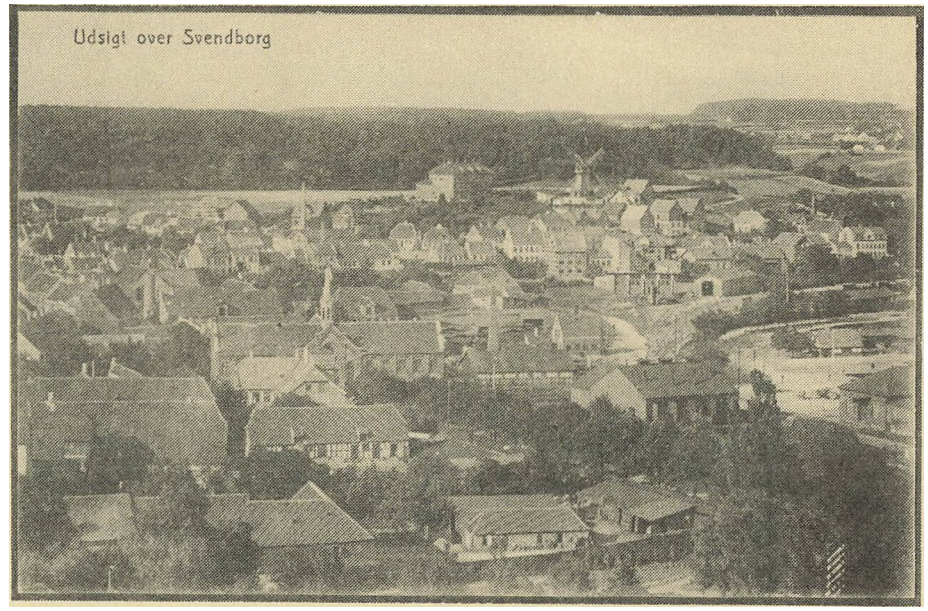
Udsigt over Svendborg

22


SVENDBORG.
Frue Kirke

23



24





25



26



27


NYE
DANSKE
LLOYD

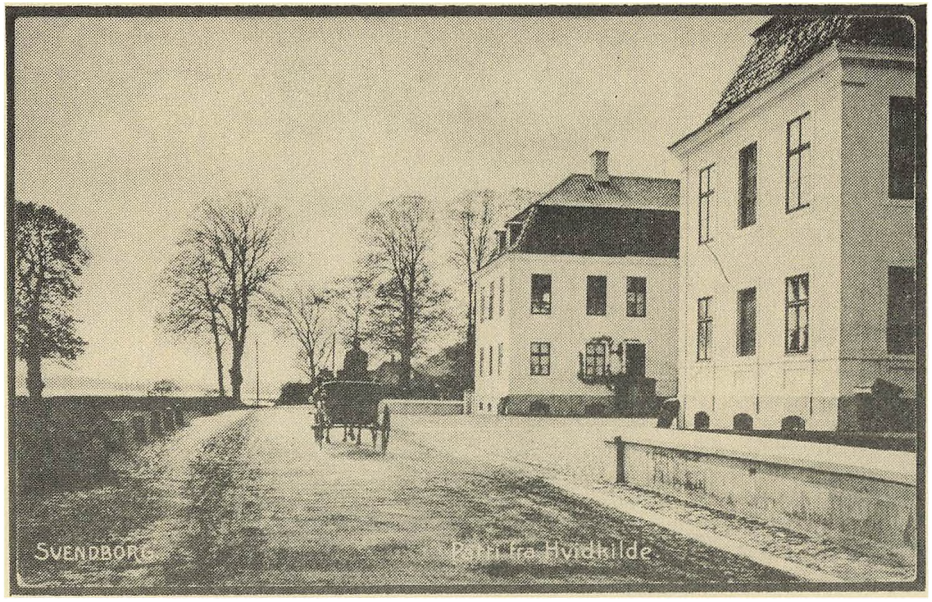
SVENDBORG
Parti fra Hvidkilde.

28


SVENDBORG
„Automobilen kommer."

29


Svendborg
Faabergvej

30


SVENDBORG
Banegaardspladsen

31


matas


Klosterstræde Svendborg 1934

33


Klosterstræde Svendborg 1824

34


Svendborg, Kattesundet

32



35




Svendborg
Udsigt fra Frue Kirke


SKARØ-DREJØ-RUTEN



37



38

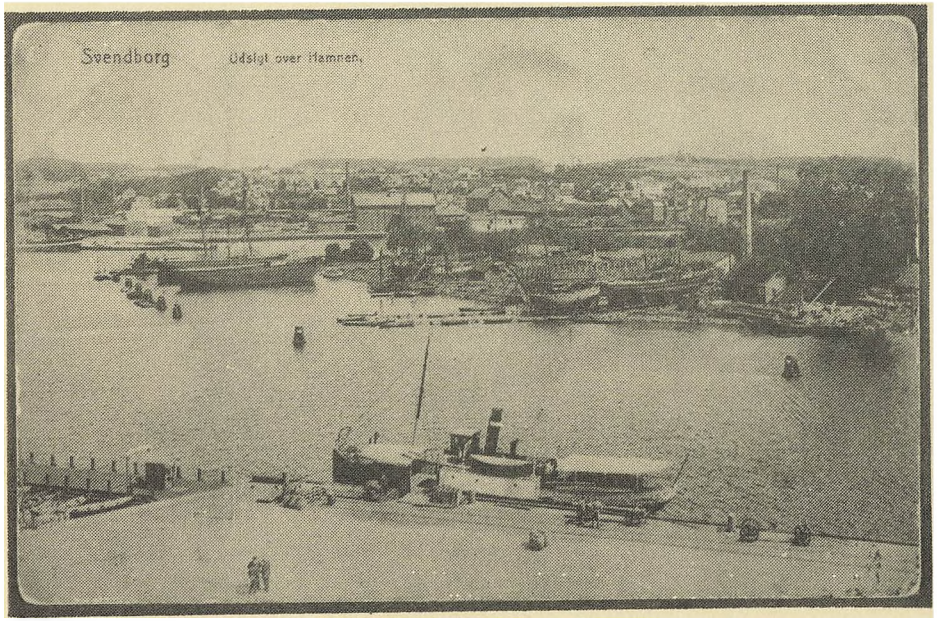

39



Peter Meyers Kunsthandel 1858

40

Stor Sejr
paa
Sydfyn.

Nedenstaaende Priser viser, at Sydfyns største Special-Magasin trods Kamp stadig har de rigtige Varer til de rigtige Priser.

Herrer:

1 Par brune rundsyede Herresko, mod Varen	15⁸⁵
1 — sorte Box-Herresko	11⁸⁵
1 — — — Støvler	12⁸⁵
1 — elegante Gamacher	3⁸⁵
1 — ekstra prima Galocher	5⁸⁵

Damer:

1 Par Boxlakske med fransk Hæl	12⁸⁵
1 — Chevreaux Remmesko, do.	9⁸⁵
1 — fikse Galochestøvler	7⁸⁵
1 — Rondiersko, alle Farver	2⁸⁵
1 — Sølv- eller Gobisko	12⁸⁵

Julesalget er be

Svendborg Skotø

Møllegade 2—4. Se vore Vi

Passage-Cafeens Konditori & Bageri.

Terrassen. Banepladsen.

Telefon 1042. **Telefon 1042.**

Alt bringes! Alt bringes!

Bestillinger modtages paa saavel store som smaa Kager.

Enehandling af den landsberømte Chr. X.s Kage.

Kun 1. Kl. Råvarer anvendes, og alt fremstilles under de mest hygiejniske Forhold.

SKRÆDERI
MED DETTE MÆRKE

Brødrene Wiggers SVENDBORG

Fuldstændig Garanti for 1. Klasses Pasform.

Stofudvalg

og engelske Stoffer.

Paris og London.

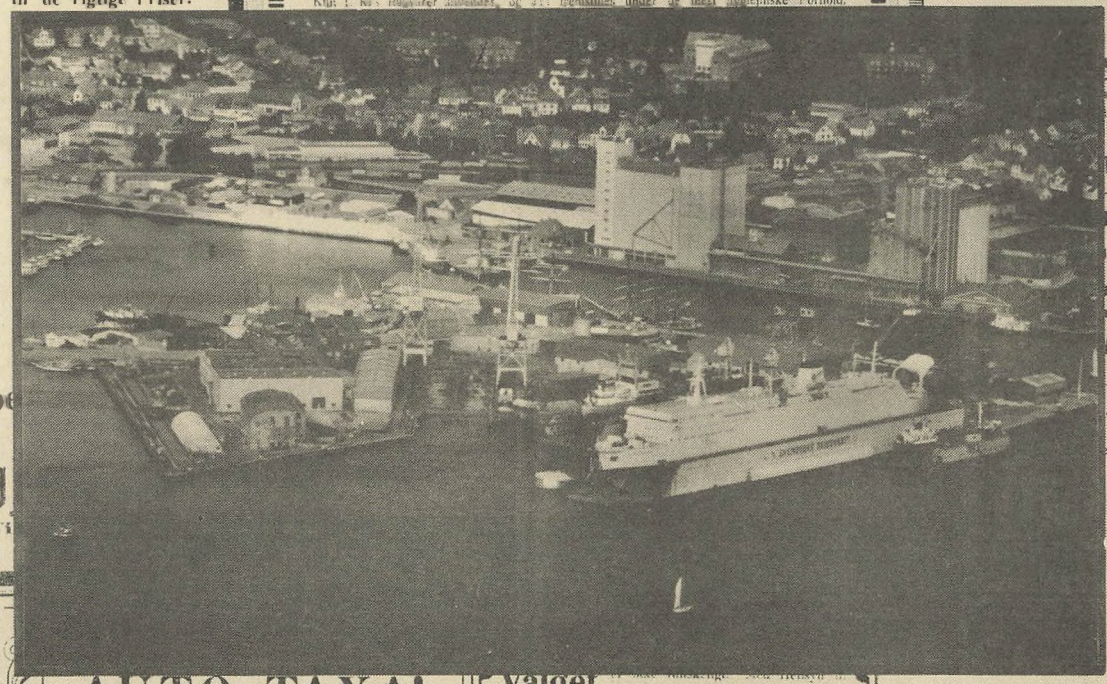

NUDSENS

AL-FORRETNING

Svendborg.

333 - 968.

ders - Briketter.

Omgaaende Levering.

Pas paa Øjnene
i rette Tid.

Saasnart De mærker, at det anstrenger Dem at læse almindelig Skrift, bør De i egen Interesse snarest muligt henvende Dem hos Brillespecialisten. Øjnene undersøges med de fineste og bedste Instrumenter hos

CHR. F. POULSEN.

Faglært Optiker.

Korsgade 1. Telefon 893.

AUTO-TAXA!

Dag og Nat!



Dag og Nat!

Ny Chevrolet! Smaa Takster!

Holdeplads: **Nikolaj Runddel.**

E. RASMUSSEN.

-- Ring til: „Tusind og Sytten". --

Valget

Damerne virkelig nyttige og kærkomne Julegaver til **meget smaa Priser.**

Særlig fremhæves:

Flotte Model-Puder, Lysestage, Lærred, Kaffedugs, Kakkelovnsskærme, Pyntehaandklæder, Bordtæpper, Kamptæbenke, Sofastræpper, Skamler, Puffer, Lommetørklædeæsker, Toiletpuder, Æsker m. m.

Paa Restlageret fra Herning gives der 33⅓ pCt. Rabat.

Haandkjoler, Kyser, Puderuar og Vognstæpper, samt Rester af Stoffer, Knipflagt og Fryndser **ca. halv Pris.**

Alfag min Forretning et Besøg, og De vil med Sikkerhed finde netop det, der passer Dem.

C. Brunsgaard, Kattesundet, Svendborg.

Kun med kontant.

Sprøjt Deres Frugttræer og Buske

nu straks efter Løvfald og igen i Januar—Februar, naar Vejret tillader det.

Vi sælger Dem praktiske og paalidelige Sprøjter samt de af Statens Planteavlsforsøg anbefalede Sprøjtemidler, ligesom vi giver Dem nøjagtig Vejledning.

A. F. ANDERSEN, Frøhandel,

Møllergade 61 Svendborg Telef. 941.


Svendborg
S/S Thorsengs Afgang fra Troense.

41

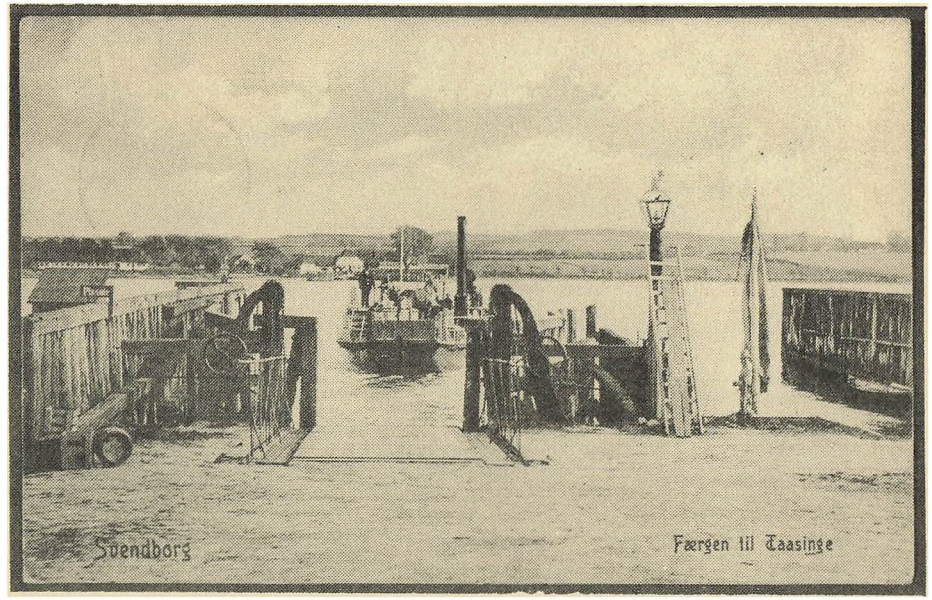
Svendborg
Færgen til Taasinge

42

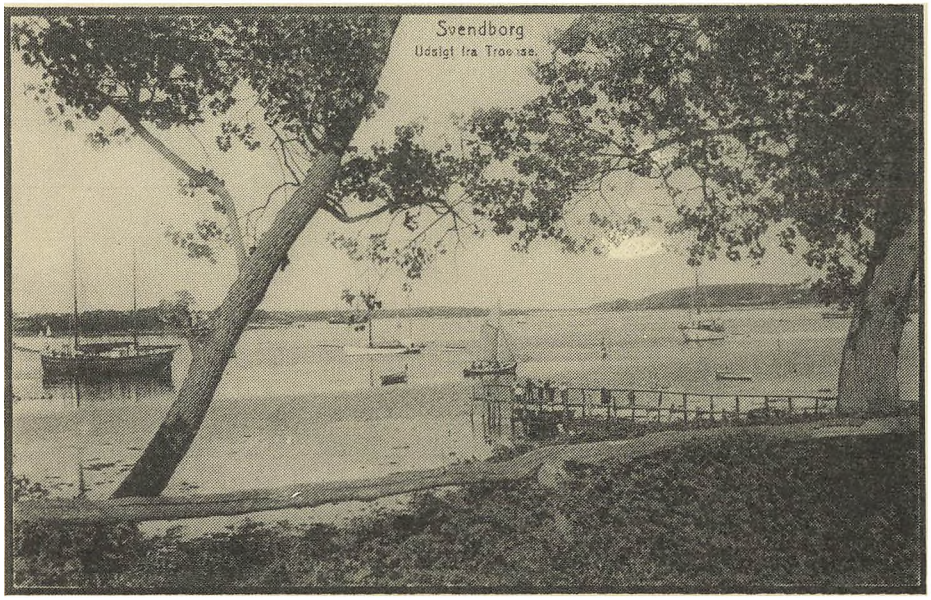
Svendborg
Udsigt fra Troense.

43


TAASINGE.
Ved Bregninge

44


bank
DEN DANSKE BANK
FOTO
PHILIPS
FJERNSYNSMAGASINET
298


JOHANN
CHR. C. NIELBERG.
SVENDBORG.
Møllergade

45


Svendborg
Kongsgade

46

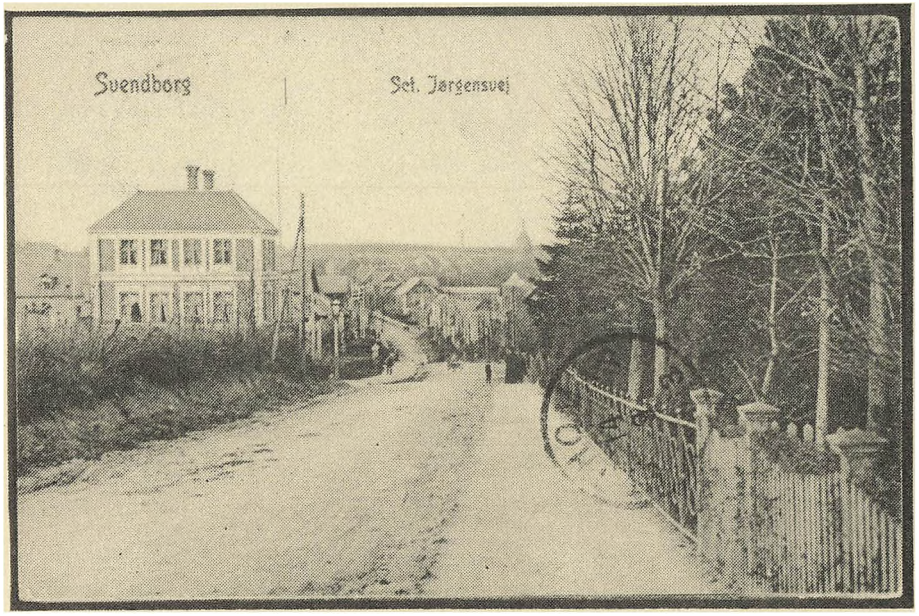
Svendborg
Set. Jørgensvej

47

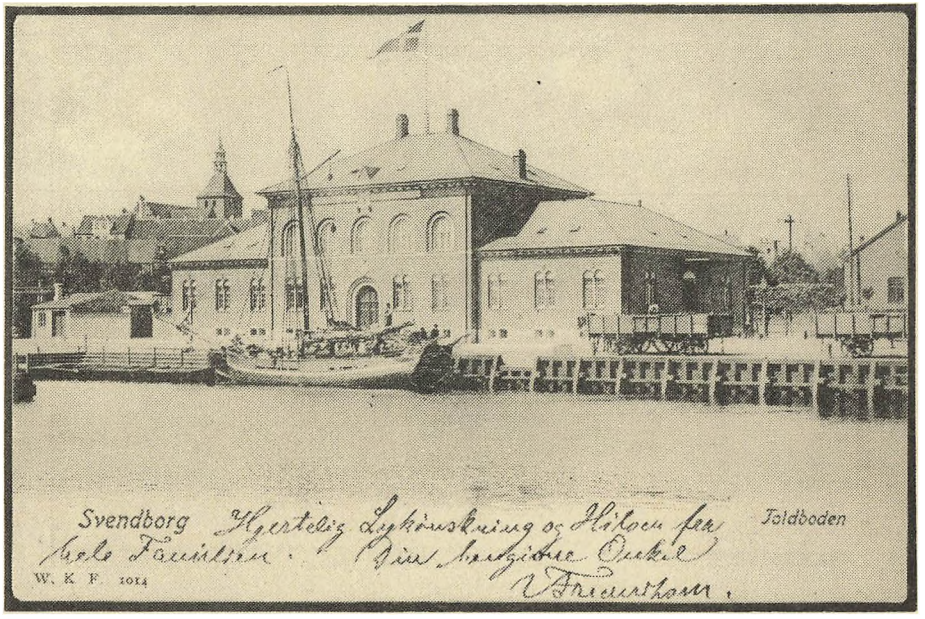
Svendborg
Toldboden
W. K. F. 1014

48

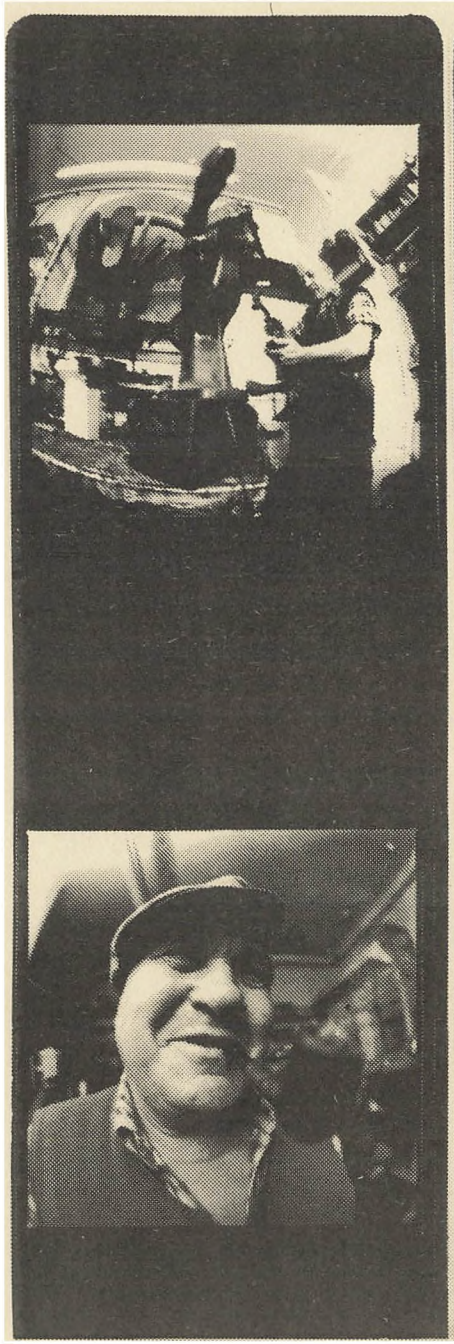


POSTBREVKASSE
SVENDBORG BRYGHUS
Bock Øl
Lager Øl
Pilsner Øl
Dobbelt Øl

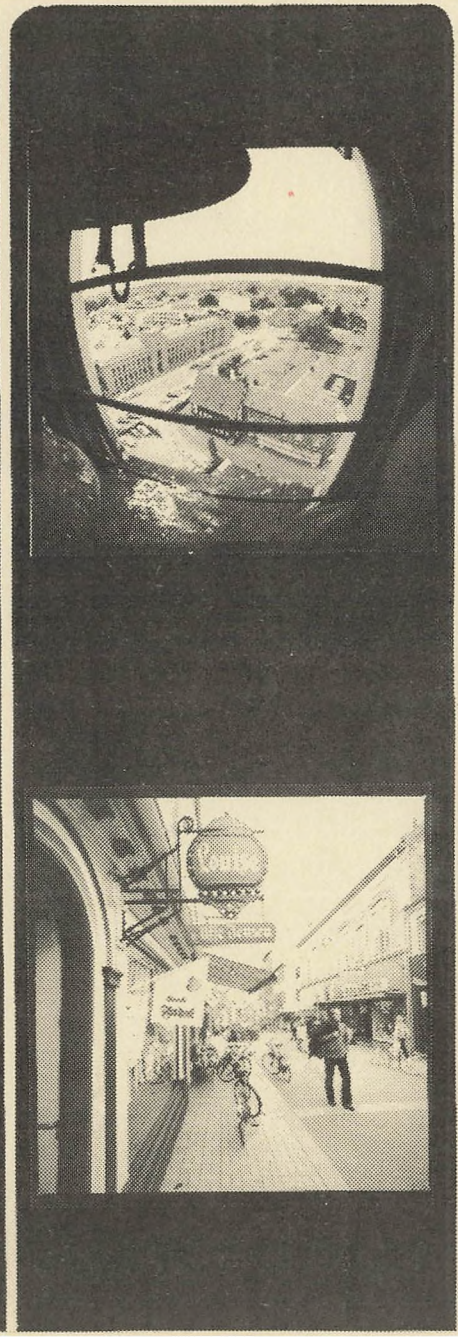



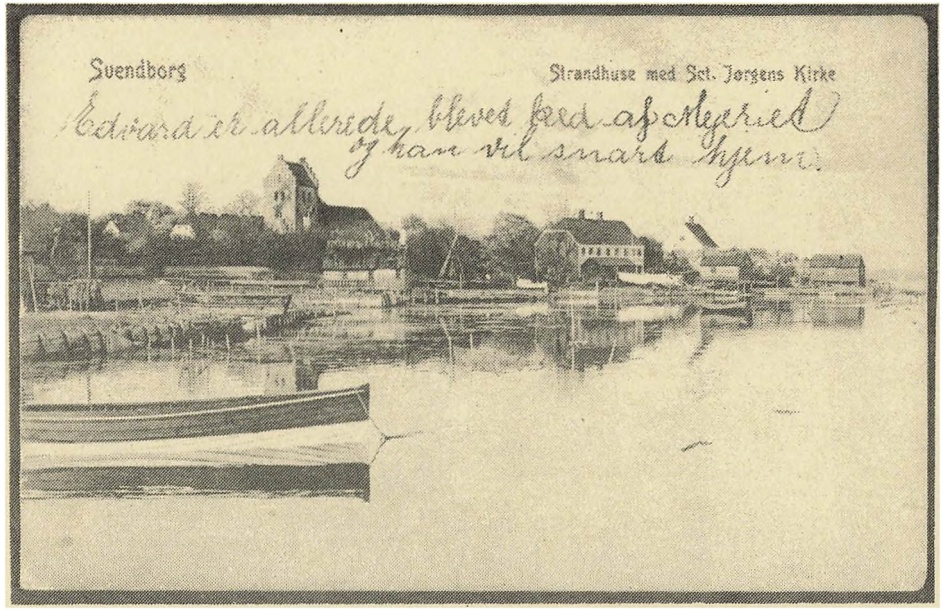
Svendborg
Strandhuse med Sct. Jørgens Kirke

49

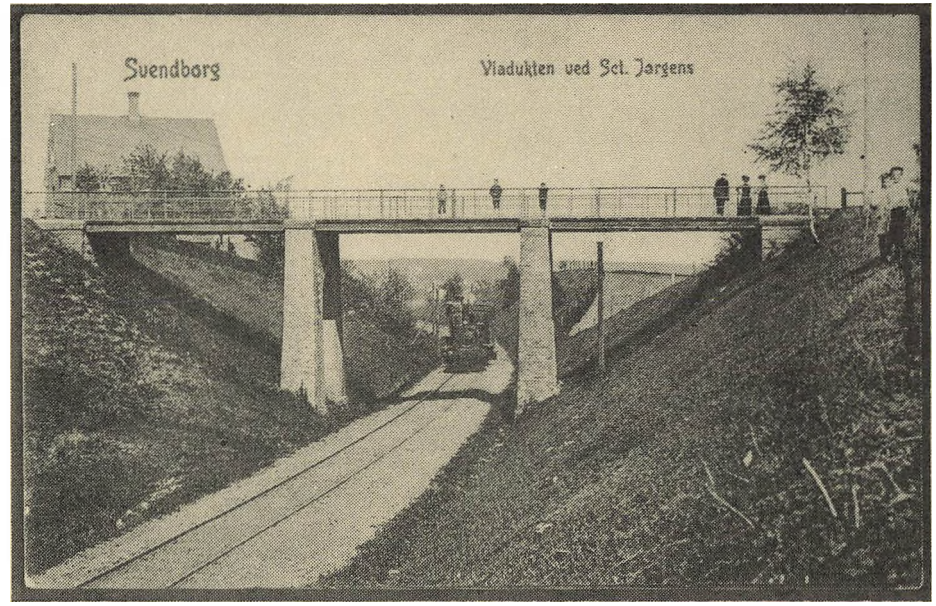
Svendborg
Viadukten ved Sct. Jørgens

50

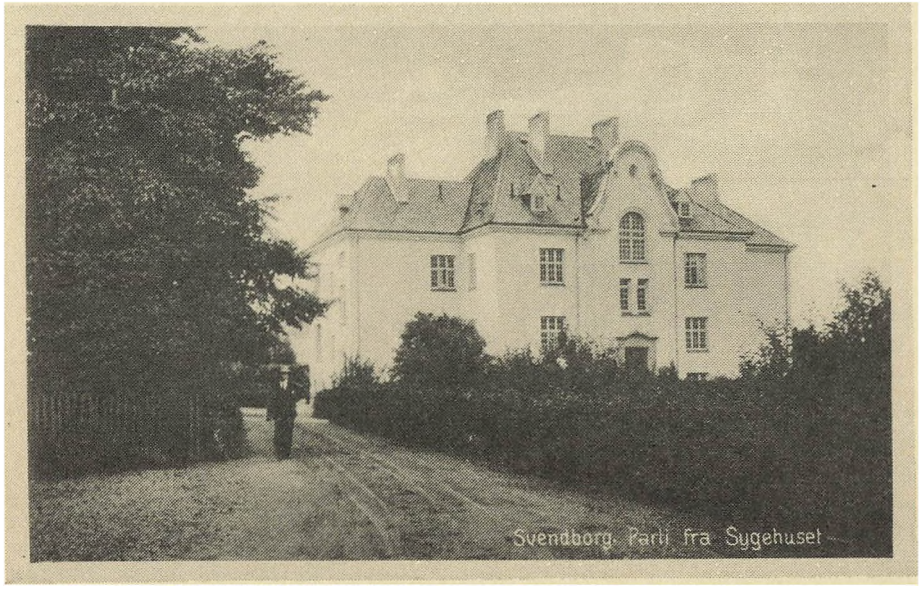
Svendborg. Parti fra Sygehuset

51


Svendborg
Mølledammen med „Bethania"

52

1. Skaarup Sund bei Svendborg
2. Die elektrische Fähre nach Thurö
3. Hafen von Svendborg
4. Radfahrende Infanteristen auf der elektrischen Fähre
5. Der Markt in Svendborg mit dem alten Rathaus
6. Tankefuld Strand, westlich von Svendborg
7. Kattesund, die erste Gehstrasse in Svendborg
8. Skaarupøre Strand, östlich von Svendborg
9. Die Prinzbrugge am Christiansminde wald
10. Die Fähre-Brugge bei Christiansminde
11. Christiansminde Badehotel
12. Aussicht auf die Mehrenge von dem Christiansminde Badehotel aus
13. Peder Most-Junge, 1953
14. Aabyskov/Skårupøre, östlich von Svendborg
15. Der Manzana-Turm, 200 m östlich von Christiansminde
16. Aussicht von Frederiksøen auf Svendborg
17. Aussicht auf Lunden gegen Bregninge auf Taasinge
18. Von der Vergnugungsstätte bei der Sct. Jørgens Kirche, westlich von Svendborg
19. Aussicht vom Wasserturm auf Ovinehøj
20. Das alte Akziseamt in Møllergade
21. Markttag in Svendborg, um die Jahrhundertwende
22. Aussicht von der Vor Frue Kirche aus, gegen Nordost
23. Vor Frue Kirche auf dem Markt
24. Fastnachtsaufzug um 1910
25. Gerritsgade und Brogade
25. Gerritsgade und Brogade
26. Der Bahnplatz gegen Toldbodvej
27. Vestergade mit der imponierenden Allee
28. Hvidkilde Schloss, westlich von Svendborg
29. Das Automobil kommt - vor 1900
30. Faaborgvej, westlich
31. Der Bahnhofplatz
32. Kattesund
33. Klosterstræde 1934
34. Klosterstræde 1884
35. Møllergade gegen den Markt
36. Aussicht von der Vor Frue Kirche auf den den Hafen
37. Der Hafen Von Svendborg, gegen die Werft
38. Der Ruderklub von Svendborg
39. Der Hafen von Svendborg, Aussicht vom Hotel Axelhus aus
40. Nachbar des Hotels Christiansminde, heute Pflegeheim
41. Der Dampfer Thorseng mit dem Troense Badehotel
42. Die Vindeby Fähre, mit Taasinge im Hintergrund
43. Aussicht von Troense aus gegen Thurø
44. Die Bregninge Mühle auf Taasinge, heute Restaurant
45. Møllergade gegen Gjerritsgade
46. Korsgade gegen Gjerritsgade
47. Sct. Jørgensvej gegen den Stadtkern
48. Das Zollamt von Svendborg
49. Strandhuse und die Sct. Jørgens Kirche, westlich von Svendborg
50. Die Svendborg-Odense Bahn, Bahnuberführung bei Sct. Jørgens
51. Das Krankenhaus von Svendborg um 1900
52. Mølledammen in Møllergade

1. Skaarup Sund near Svendborg
2. The electric ferry for Thurø
3. View of the harbour of Svendborg
4. Cycling infantrymen on the electric ferry
5. The market place in Svendborg with the old town hall
6. The beach at Tankefuld west of Svendborg
7. Kattesund which bacame the first shopping street in Svendborg
8. The beach at Skaarupøre, east of Svendborg
9. The "Prince Bridge" at the Christiansminde wood
10. The "Ferry Bridge" at Christiansminde
11. View of the "sound" from the Christiansminde Seaside Hotel
12. Christiansminde Seaside Hotel
13. A Peder Most boy 1953
14. Views of Åbyskov/Skårupøre, east of Svendborg
15. The Manzana Tower, 200 m east of Christiansminde
16. View from Frederiksøen towards Svendborg
17. View of Lunden towards Bregninge on Tåsinge
18. From the place of entertainment at the Sankt Jørgens Church, west of Svendborg
19. View from the water tower on Ovinehøj
20. The old octroi house in Møllergade
21. A market-day in Svendborg around the turn of the century
22. View from the church "Vor Frue Kirke" towards north-east
23. Vor Frue Kirke on the market place
24. Shrovetide procession around 1910
25. Gerritsgade and Brogade
26. Near the railway station towards Toldbodgade
27. Vestergade with the impressive avenue
28. The Hvidkilde Castle, west of Svendborg
29. The motor car arrives, before 1900
30. Faaborgvej, westward
31. Near the railway station
32. Kattesund
33. Klosterstræde 1934
34. Klosterstræde 1884
35. Møllergade forwards the market place
36. View from Vor Frue Kirke of the harbour
37. The harbour of Svendborg towards the shipyard
38. The Rowing-club at Svendborg
39. The harbour of Svendborg, seen from the Axelhus Hotel
41. The steamer Thorseng with the Troense Seaside Hotel
42. The Vindeby Ferry, the island of Taasinge in the background
43. View from Troense towards Thurø
44. Bregninge Mill on Tåsinge, today a restaurant
45. Møllergade towards Gjerritsgade
46. Korsgade towards Gjerritsgade
47. Sct. Jørgensvej towards the town centre
48. Svendborg Custom House
49. Strandhuse & the Sct. Jørgens Church, west of Svendborg
50. The Svendborg-Odense railway, viadukt near Sct. Jørgens
51. The Hospital in Svendborg around 1900
52. Mølledammen in Møllergade



SOM DET VAR ENGANG er søsat i samarbejde mellem nedenstående. Nye billeder: Ulrik Borgermann
Tekst, tilrettelægning og tryk: Bjarne Bekker * Udgiver: Bekkers Forlag, DK 5881/09 23 11 42

ULRIK BORGERMANN
pressefotograf
født i Svendborg 1951

BJARNE BEKKER
journalist
født i Svendborg 1942

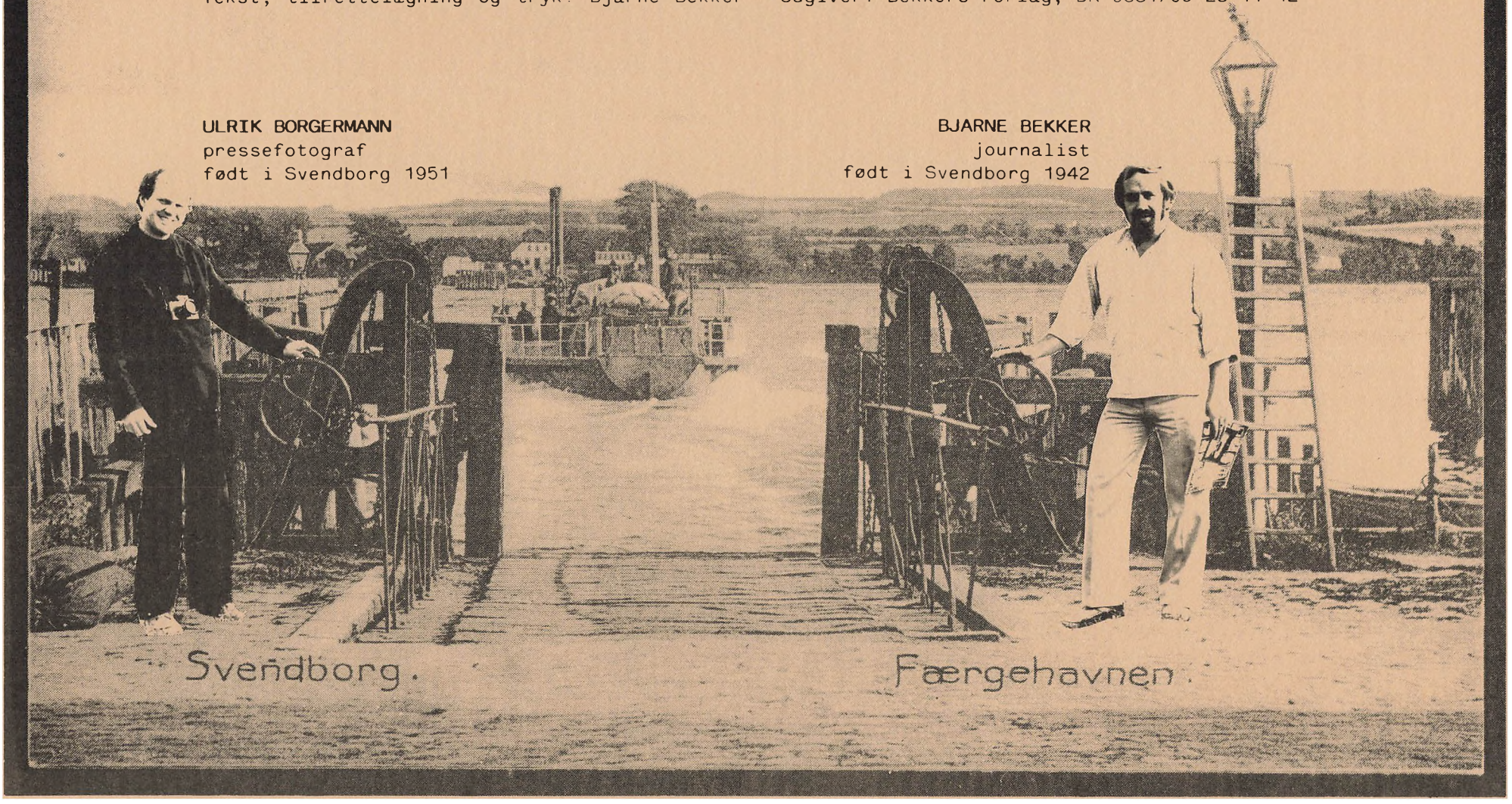

Correspondance

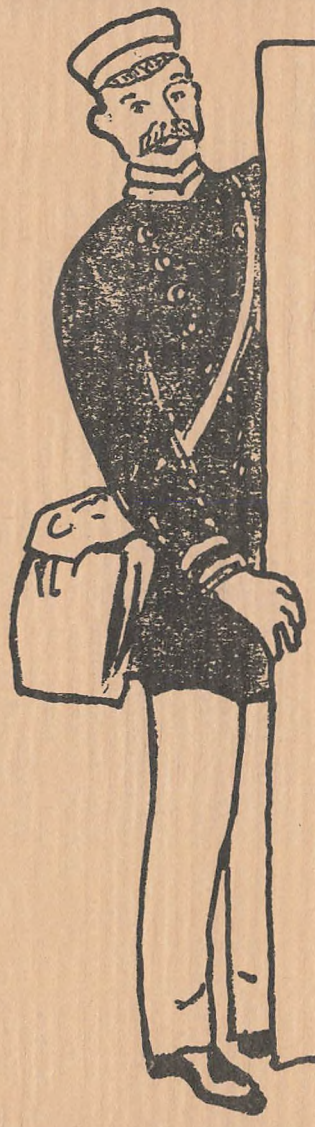

BREVKORT

(Kun for Adressen)